

Konu 5: Osmanlı-Avusturya Mücadelesi

Zitvatorok Antlaşması 1642 tarihinde yenilendi. 1618-1648 Otuz Yıl Savaşları Avrupa'yı kasıp kavururken Avusturyalılar Fransızlar tarafından sıkıştırılıyordu. Osmanlı Devleti bu arada Girit'e sefer açmıştı. Tahta Sultan I. İbrahim'in ardından IV. Mehmed geçmişti. Devlet zor bir dönemden geçiyordu, Venedik Donanması Bozcaada ve Limni'yi almış, abluka altındaki Çanakkale üzerinden İstanbul'u tehdit eder olmuştu. Bu zor dönemlerde 1656'da sadarete Köprülüler olarak anılan aileden Mehmed Paşa getirildi. Mehmed Paşa içte huzuru sağlamaya çalıştı, dini çatışmalar yapanları Kıbrıs'a sürgün etti, Yeniçeri Ocağı üzerinde hakimiyet kurdu, sipahi zorbalarını temizledi, Eflak Voyvodasına mektup yazdı, devlet aleyhine hareket ettiği için Patrik Pentarios'u idam ettirdi. İç sıkıntıları bastırdıktan sonra 1657'de Venedik ve Girit işlerine eğildi. Bozcaada ve Limni'yi alarak Çanakkale ablukasını kırdı. Erdel meselesi yeniden gündeme geldi, II. Rakoczy Leh Kralı olmak için İsveç ile gizlice anlaşmış, Eflak ve Boğdan destek vermişlerdi. Paşa bunları uyardıktan sonra 1658'de Belgrad üzerinden Yanova'ya yürüdü, Rakoczy kaçtı. Anadolu'da Abaza Hasan Paşa isyanı çıkmıştı, Kırım kuvvetleri ile Budin Beylerbeyinin kuvvetleri Eflak ve Erdel askerlerini yenilgiye uğrattı. İşler yolunda iken Mehmed Paşa'nın çok yaşlı olması sıkıntı idi. Sultana oğlu Şam Beylerbeyi Fazıl Ahmed Paşa'yı sadrazam olarak tavsiye etti. 1661'de sadarete aynı aileden Fazıl Ahmed Paşa getirildi.

Ahmed Paşa daha çok dış sorunlarla ilgilendi. Erdel meselesi büyüyordu. Erdel tahtına kimin geçeceği konusunda Avusturya Yanos Kemeny adlı bir Macar soylusunu, Osmanlılar ise Mihail Apafy'i destekliyordu. Aslında ilk iş Girit üzerine hareket etmek istiyordu Paşa fakat, Erdel öncelikli oldu. 1663'te Avusturya'ya karşı harekete geçildi. Belgrad'da Avusturyalılar barış teklifi iletilirse de Osmanlı talepleri kabul edilmedi. Budin üzerinden Uyvar'a doğru hareket edildi. Kırım, Eflak, Boğdan ve Kazak kuvvetlerini de yanına alan Osmanlılar Avusturya'yı bozguna uğrattılar. Kuzey Macaristan'da Raab Nehri civarında Yanıkkale'yi almak hedefti. 1 Ağustos 1664'te St. Gothour'da savaşın gidişatı Osmanlı aleyhine döndü. Nehir geçildikten sonra hücum edilecekti, fakat ordunun karşıya tam geçmesi sağlanamadı, köprü çöktü ve büyük zayıflık verildi. Bunun üzerine Ahmed Paşa geri kalan ordu ile Vasvar'a ulaştı. İmparator I. Leopold İspanya veraset sorunu ile ilgilendiği için Osmanlı kuvvetlerini takip ettirmedi, 1664 Vasvar Antlaşması'nı imzaladı. Bu antlaşma Avusturya tarihçileri tarafından çok tartışılmaktadır. Avusturya Yanıkkale'yi, Uyvar, Novigrad'ı Osmanlılar'a bıraktı, Erdel'den çekildi. Apafy kral olarak tanındı. Antlaşma 20 yıl sürecek.

Bunun ardından 2 yıl sonra Paşa Girit meselesine el attı. Kandiye yıllardır kuşatma altında idi, Papalık ve Malta donanmaları Venedik'e yardım ediyordu. Karadan ve denizden yapılan hareket sonucunda 1669'da Girit ele geçirildi. Osmanlıların Girit'i alması önemliydi, çünkü gücünü gösteriyordu. 17. yüzyılın son çeyreğinde hala en kuvvetli devletlerden biri olduğunu gösteriyordu.